

Akcija za ljudska prava

Pregled predloženih amandmana na Predlog Zakona o unutrašnjim poslovima

AMANDMAN 1 – čl. 9, „Direktor policije“

AMANDMAN 2 – čl. 16, „Pravo na pritužbu ”

AMANDMAN 3 – predlog novog člana o policijskim dužnostima

AMANDMAN 4 – čl. 30, ” Primjena policijskih ovlašćenja prema maloljetnicima”

AMANDMAN 5 – čl. 46, ”Čuvanje i brisanje podataka”

AMANDMAN 6 – čl. 58, ”Upotreba sredstava prinude prema grupi lica”

AMANDMAN 7 – čl. 59, ”Izvjštavanje, kontrola i odgovornost u vezi sa upotrebom sredstava prinude”

AMANDMAN 8 - čl. 60, ”Pravna pomoć u vezi s upotrebom sredstava prinude”

AMANDMAN 9 – čl. 73, ”Vatreno oružje”

AMANDMAN 10 – čl. 83, ”Sprovođenje prikrivenih policijskih radnji”

AMANDMAN 11 – čl. 101, ”Zdravstvena zaštita”

AMANDMAN 12 – predlog novog člana “Psihološka pomoć”

AMANDMAN 13 – čl. 104, “Vrste povreda službene dužnosti”

AMANDMAN 14 – čl. 106, “Teže povrede službene dužnosti”

AMANDMANI 15 – čl. 109, ”Prestanak radnog odnosa po sili zakona”

PREDLOG AMANDMANA NA PREDLOG ZAKONA O UNUTRAŠNJIM
POSLOVIMA

AMANDMAN 1

**Član 9 Predloga
Direktor policije**

Za direktora policije (u daljem tekstu: direktor) može biti izabrano lice koje pored opštih uslova propisanih zakonom ispunjava i posebni uslov da ima najmanje 10 godina radnog iskustva, od toga najmanje tri godine iskustva na rukovodećim radnim mjestima u organima državne uprave.

Direktor može imati jednog ili više pomoćnika.

Direktor ne može biti član političke partije, niti politički djelovati.

Direktor za svoj rad i rad policije odgovara ministru unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: ministar).

U slučaju razriješenja direktora prije isteka roka na koji je imenovan, ministar će uz prethodnu saglasnost Vlade, ovlastiti jednog od njegovih pomoćnika da obavlja poslove direktora, najduže na period od šest mjeseci.

Predlog amandmana

Član 9 stav 1 promijeniti tako da glasi:

„Za direktora policije (u daljem tekstu direktor) može biti izabrano lice koje pored opštih uslova propisanih zakonom ima najmanje 10 godina radnog iskustva u obavljanju policijskih poslova, od kojih najmanje 5 godina na radnom mjestu rukovodećeg policijskog službenika“.

OBRAZLOŽENJE

Policijski poslovi, posebno rukovodećeg tipa, a naročito direktora policije vrlo su složeni i zahtjevni za obavljanje. U tom smislu je neophodno da ove radne zadatke obavljaju lica

koja su dokazani profesionalci. Ovaj uslov je jedino moguće obezbijediti tako što će se zakonom propisati obavezan radni staž u obavljanju policijskih poslova u trajanju od 10 godina, od kojih najmanje 5 godina na radnom mjestu rukovodećeg službenika. Time bi kumulativno bili ispunjeni uslovi da izabrano lice ima potrebno iskustvo ne samo u obavljanju policijskih poslova već da posjeduje i menadžerske sposobnosti nepohodne za kvalitetno obavljanje posla direktora policije. Primjera radi, u hrvatskom Zakonu o policiji¹, predviđeni posebni uslovi su: 15 godina radnog iskustva u obavljanju policijskih poslova, od čega najmanje 10 godina na radnom mjestu rukovodećeg policijskog službenika, kao i uslov da direktor policije mora imati položeno ili stečeno lično policijsko zvanje-glavni policijski savjetnik (čl. 58). Takođe, prema Zakonu o unutrašnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine² kandidat za direktora policije mora imati najmanje deset godina policijskog iskustva i najmanje četiri godine iskustva na rukovodnim radnim mjestima u policiji (isključujući period od 1. marta 1992. do 14. decembra 1995. godine) i dokazanu mogućnost rukovođenja složenim operacijama. Najmanje 15 godina efektivnog radnog staža na policijskim poslovima predviđeno je za direktora policije i Direktivom o načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova i izboru kandidata za direktora policije Republike Srbije.³ Posebni uslovi stručnosti propisani su i makedonskim Zakonom o policiji⁴ kojim je predviđeno da direktor ima 10 godina iskustva i potvrđene rezultate u oblasti pravosuđa, državnog tužilaštva ili policiji.

AMANDMAN 2

Član 16 Predloga Pravo na pritužbu

Fizičko lice može da podnese pritužbu na rad policije kad smatra da je policijski službenik u vršenju policijskih poslova povrijedio neko njegovo pravo ili nanio mu štetu, najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je šteta nastala.

Pritužbu iz stava 1 ovog člana može podnijeti i pravno lice.

---

¹ Zakon o policiji donijet 11. marta 2011, "Narodne novine" broj 34. od 23. marta 2011.

² Zakon o unutrašnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine Federacije BiH“, broj 49/05, čl. 33.

³ Direktiva dostupna na: <http://www.mup.rs/domino/zakoni.nsf/prdirektorl.pdf>, čl. 4.

⁴ Zakon o policiji RM, „Službeni vesnik na RM“, broj 114/06, čl. 16.

Policija je dužna da podnosiocu pritužbe dostavi pisani odgovor, u roku od 30 dana od dana prijema pritužbe.

Podnosiocu pritužbe, odnosno njegovom pravnom zastupniku obezbjeđuje se učešće u postupku provjere i utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi sa pritužbom.

Ukoliko podnosilac pritužbe nije zadovoljan odgovorom, može se obratiti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana prijema odgovora.

Način postupanja po pritužbama iz stava 1 ovog člana utvrđuje se aktom Ministarstva.

Predlog amandmana

U članu 16, stav 1, umjesto riječi „u roku od 30 dana“, stavljaju se riječi „u roku od 6 mjeseci“, tako da član 16, stav 1 glasi: „Fizičko lice može da podnese pritužbu na rad policije kad smatra da je policijski službenik u vršenju policijskih poslova povrijedio neko njegovo pravo ili nanio mu štetu, najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana kad je šteta nastala.“

OBRAZLOŽENJE

Predviđeni rok od 30 dana je prekratak, značajno ograničava mogućnost podnošenja pritužbe, i ne doprinosi pribavljanju informacija o nepravilnom postupanju policijskih službenika i unapređenju njihovog postupanja. Preuzeto je, nažalost, rješenje iz čl. 180 Zakona o policiji Republike Srbije, "Službeni glasnik RS", br. 101/2005, 63/2009, umjesto rješenja iz čl. 5 Zakona o policiji Republike Hrvatske "Narodne novine" br. 34/11, kojim uopšte nije predviđen rok za podnošenje pritužbe.

Imajući u vidu potrebe pravne sigurnosti, koje su pretpostavljamo motivisale predlagača da pravo na podnošenje pritužbi ograniči rokom, predlažemo duži rok za podnošenje pritužbe, od 6 mjeseci, kako bi se pojačala zaštita fizičkih i pravnih lica kojima su prava povređena ili da im je nanijeta šteta od strane policijskog službenika u vršenju policijskih poslova i kako bi se policiji omogućilo da takvo postupanje ispita i blagovremeno sankcioniše u cilju unapređenja kvaliteta javne službe.

AMANDMAN 3

Predlog novog člana

U okviru poglavlja III. POLICIJSKA OVLAŠĆENJA I DUŽNOSTI, i odjeljka 1. Opšta pravila, dodati član:

Policijski službenik dužan je da uvažava dostojanstvo, ugled i čast svake osobe, kao i druga osnovna prava i slobode.

Policijski službenik je dužan da se i van službe ponaša tako da ne šteti ugledu službe.

OBRAZLOŽENJE

Ovakav član u zakonu koji uređuje ponašanje policijskih službenika je poučan i potreban (vidjeti npr. članak 31 Zakona o policiji Republike Hrvatske, kao i čl. 13, st. 2 Zakona o policiji Republike Srbije).

AMANDMAN 4

Primjena policijskih ovlašćenja prema maloljetnicima

Član 30

Policijska ovlašćenja prema maloljetniku primjenjuje policijski službenik koji ima posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učioniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku.

Prilikom preduzimanja radnji prema maloljetnom licu, a naročito prilikom njegovog saslušanja, policijski službenik je dužan da postupa obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osjetljivosti, ličnim svojstvima i privatnosti maloljetnika.

Prema maloljetnom licu policijska ovlašćenja se, po pravilu, primjenjuju u prisustvu roditelja ili zakonskog zastupnika i branioca.

Predlog amandmana

U stavu 1, riječi "koji ima posebna znanja iz oblasti prava" zamijeniti riječima "koji je posebno obučen o pravima", tako da stav 1 glasi:

”Polijska ovlašćenja prema maloljetniku primjenjuje policijski službenik koji je posebno obučen o pravima djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učioniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku.”

Dodaje se stav 4:

”Polijska ovlašćenja primjenjuju se u skladu sa zakonom koji uređuje položaj maloljetnika u krivičnom postupku”.

OBRAZLOŽENJE

Predloženi član pokazuje svijest predlagača o tome da službenici policije na poseban način treba da se ophode prema maloljetnicima, odnosno da za takvo ophođenje treba da imaju posebna znanja. Međutim, za razliku od formulacije ”ima posebna znanja”, predloženom formulacijom kojom se zahtijeva da je policijski službenik prošao posebnu specijalističku obuku obezbjeđuje se da takva znanja zaista posjeduje, odnosno da takvu obuku zaista treba da prođe.

Član je načelnog karaktera i sam po sebi nema poseban značaj. Kao takav, on mora uputiti na poseban zakon kojim će se precizirati položaj maloljetnika u krivičnom postupku, a koji je u fazi usvajanja.

AMANDMAN 5

Čuvanje i brisanje podataka

Član 46, stav 5

Lični podaci brišu se iz svih evidencija za lice koje je pravosnažnom sudskom odlukom oslobođeno krivične odgovornosti.

Predlog amandmana

Predlaže se izmjena i dopuna rečenice poslije riječi ”lice”, tako da ona glasi:

”Lični podaci brišu se iz svih evidencija za lice prema kome je donijeta pravosnažna oslobađajuća presuda, pravosnažna presuda kojom je optužba odbijena, odnosno prema kome je obustavljen krivični postupak.”

OBRAZLOŽENJE

Evropski sud za ljudska prava u predmetu *S. and Marper v. the UK*, 2008. godine utvrdio je da zadržavanje uzoraka ćelija, DNK i otisaka prstiju u evidenciji policije i pošto lice bude oslobođeno krivičnih optužbi, što podrazumijeva da je krivični postupak obustavljen, predstavlja kršenje prava na privatnost garantovanog članom 8 Konvencije.

Umjesto formulacije iz Predloga, koja neopravdano ograničava primjenu načela brisanja podataka samo na osobe u odnosu na koje je donijeta oslobađajuća presuda, predlaže se formulacija koja obuhvata sve situacije u kojima prestaje da se vodi krivični postupak protiv lica u odnosu na koja su prikupljeni podaci iz člana 44.

AMANDMAN 6

Upotreba sredstava prinude prema grupi lica

Član 58

Policijski službenik je ovlašćen da izda naređenje grupi lica da se razide ako se grupa protivpravno okupila, protivpravno se ponaša i tako može da izazove nasilje.

Ako se grupa iz stava 1 ovog člana ne razide, mogu da se upotrijebe sljedeća sredstva prinude:

- 1) fizička snaga;
- 2) palica;
- 3) specijalna vozila;
- 4) službeni psi;
- 5) službeni konji;
- 6) uređaji za izbacivanje mlazeva vode;
- 7) hemijska sredstva.

Sredstva iz stava 2 ovog člana, mogu se upotrijebiti samo po naređenju nadređenog policijskog službenika, odnosno policijskog službenika koga on ovlasti.

Predlog amandmana

Izmjeniti član 58, stav 1 tako da glasi:

”Policijski službenik izdaje naredbu o prekidu i zabrani okupljanja i preduzima mjere za razilaženje učesnika okupljanja u skladu sa zakonom koji uređuje javna okupljanja.”

Predlaže se dopuna člana novim stavom:

”Policijski službenici će se uzdržati od upotrebe sredstava prinude uvijek kada je okupljanje nenasilno, a kada je upotreba sile nužna, primjenit će najblažu silu.”

OBRAZLOŽENJE

Imajući u vidu da Ustav dozvoljava ograničenje ustavom garantovane slobode okupljanja isključivo zakonom, a da Zakon o javnim okupljanjima u članovima 20 i 21 precizno uređuje pod kojim uslovima se donosi naredba o prekidu i zabrani okupljanja, neophodno je uputiti na ova zakonska rješenja, umjesto da se načelnom zabranom okupljanja svakoj grupi koja se okupi i protivno nekom podzakonskom aktu (”protivpravno”) omogućiti prekomjerno i neustavno ograničavanje ljudskog prava na slobodu okupljanja.

Predlog za dopunu člana u pogledu načina primjene mjera za razilaženje učesnika okupljanja dat je u skladu sa tačkom 13 Osnovnih načela Ujedinjenih nacija o upotrebi sile i vatrenog oružja od strane državnih službenika nadležnih za primjenu zakona (*UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials*): “prilikom rasturanja okupljanja koja su nezakonita ali i nenasilna, državni službenici ovlašćeni za primjenu zakona će izbjeći upotrebu sile ili kada je to nepraktično, ograničiti primjenu sile na minimalno neophodnu mjeru”.⁵ Ovaj važni dokument se ne pominje izričito u obrazloženju Predloga zakona među međunarodnim instrumentima u odnosu na koje je predlog usaglašen.

Uzimajući u obzir i opšta načela za primjenu sredstava prinude data u članu 57, stav 2-5, smatramo da je neophodno naglasiti potrebu za posebnom uzdržanošću u upotrebi sile i onda kada je okupljanje nezakonito, ali i nenasilno.

AMANDMAN 7

Izveštavanje, kontrola i odgovornost u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 59

Policijski službenik podnosi pisani izveštaj o upotrebi sredstava prinude nadređenom policijskom službeniku što je prije moguće, a najkasnije 24 časa od upotrebe sredstava prinude.

---

⁵ “[i]n the dispersal of assemblies that are unlawful but non-violent, law enforcement officials shall avoid the use of force or, where that is not practicable, shall restrict such force to the minimum extent necessary.”

Izveštaj iz stava 1 ovog člana, sadrži podatke o sredstvu prinude, ime, prezime i matični broj lica protiv koga je upotrijebljeno, razlozima i osnovu upotrebe i o drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocjenu zakonitosti upotrebe sredstva prinude.

Zakonitost upotrebe sredstva prinude ocjenjuje ministar ili lice koje on ovlasti.

Ukoliko ministar ili lice koje on ovlasti ocijeni da su sredstva prinude nezakonito upotrijebljena obavezan je da najkasnije u roku od tri dana od dana saznanja preduzme mjere za utvrđivanje odgovornosti policijskog službenika, koji je upotrijebio, odnosno naredio upotrebu sredstava prinude.

Za nezakonitu upotrebu sredstava prinude lično je odgovoran policijski službenik koji je primijenio, odnosno naredio nezakonitu upotrebu sredstava prinude.

Predlog amandmana

Predlaže se dopuna stava 3 člana 59, tako što će se poslije riječi "prinude" dodati riječi "na osnovu ovog zakona", tako da stav glasi:

"Zakonitost upotrebe sredstva prinude na osnovu ovog zakona ocjenjuje ministar ili lice koje on ovlasti."

Predlaže se dopuna stava 5, tako što će se posle riječi "naredio" dodati riječi "ili omogućio", tako da stav glasi:

"Za nezakonitu upotrebu sredstava prinude lično je odgovoran policijski službenik koji je primijenio, odnosno naredio **ili omogućio** nezakonitu upotrebu sredstava prinude."

OBRAZLOŽENJE

Zakonitost upotrebe sredstava prinude u krivičnom postupku utvrđuje sud i to i u formulacijama ovog zakona, odnosno odredbe stava 3 čl. 59 ne treba izgubiti iz vida.

Neophodno je da i krivično i disciplinski odgovaraju i oni koji omogućće nezakonitu upotrebu sredstava prinude od strane drugih službenih lica.

Pravna pomoć u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 60

Kad se utvrdi da su sredstva prinude upotrijebljena u granicama zakonom utvrđenih ovlašćenja, isključena je odgovornost policijskog službenika koji ih je upotrijebio.

Kad se protiv policijskog službenika vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude iz stava 1 ovog člana, ili preduzimanja drugih radnji u obavljanju službenog posla, Ministarstvo će mu obezbijediti besplatnu pravnu pomoć u tom postupku.

Ministarstvo će obezbijediti besplatnu pravnu pomoć i licu koje je pružilo pomoć ovlašćenom službenom licu, ako je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog radnje učinjene u vezi sa pružanjem pomoći.

Predlog amandmana

U stavu 2, posle riječi "posla", dodaju se riječi "za koje su nadležna lica u policiji i ministarstvu utvrdila da su upotrebljena u granicama zakonom utvrđenih ovlašćenja", tako da stav glasi:

"Kad se protiv policijskog službenika vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude iz stava 1 ovog člana, ili preduzimanja drugih radnji u obavljanju službenog posla **za koje su nadležna lica u policiji i ministarstvu utvrdila da su upotrebljena u granicama zakonom utvrđenih ovlašćenja**, Ministarstvo će mu obezbijediti besplatnu pravnu pomoć u tom postupku.

OBRAZLOŽENJE

Ovaj član, preuzet iz Zakona o policiji Republike Srbije, u prvom stavu predviđa načelno pravilo koje je samo po sebi razumljivo, ali u ovom zakonu ostavlja nedoumice o tome ko to utvrđuje da su ovlašćenja primjenjena u skladu sa zakonom i isključuje odgovornost, i to koju vrstu odgovornosti. O disciplinskoj odgovornosti se odlučuje u okvirima policije i ministarstva, ali o krivičnoj odgovornosti za nezakonitu primjenu sredstava prinude odlučuje sud, pa bi bilo bolje to i ovdje nedvosmisleno reći.

Predloženo preciziranje u stavu 2 u pogledu prava na besplatnu pravnu pomoć nameće se kao jedino pravično, imajući u vidu da žrtvama zlostavljanja nije obezbijedena pravna pomoć o trošku države Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći, pa bi bilo neprimjereno da

država takvu pomoć obezbjeđuje licu za koje postoji ozbiljna sumnja da je odgovorno za to zlostavljanje, tj. protiv koga je pokrenut krivični postupak. S druge strane, rješenje po kome je u svakom slučaju pokretanja krivičnog postupka zbog nezakonite primjene sredstava prinude obezbijeđena besplatna pravna pomoć može da se doživi i kao ohrabrenje službenika policije za primjenu sredstava prinude.

Zbog toga je jasno predloženo da besplatna pravna pomoć bude obezbijeđena onom službeniku za koga se u okviru policije, odnosno ministarstva utvrdi da je prinudu primjenio u granicama ovlašćenja.

AMANDMAN 9

Vatreno oružje **Član 73**

Prilikom obavljanja službenog zadatka policijski službenik može upotrijebiti vatreno oružje samo ako upotrebom drugih sredstava prinude ne može postići rezultat u izvršenju zadatka i kad je nužno da se:

- 1) zaštititi život ljudi;
- 2) spriječiti bjekstvo lica zatečenog u izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti i za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, a u slučaju neposredne opasnosti po život;
- 3) spriječiti bjekstvo lica zakonito lišenog slobode ili lica za koje je izdat nalog za lišavanje slobode zbog izvršenja krivičnog djela iz tačke 2 ovog člana, a u slučaju neposredne opasnosti po život;
- 4) od sebe odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život;
- 5) odbije napad na objekat ili lice koje obezbjeđuje, a u slučaju neposredne opasnosti po život.

Predlog amandmana

Članu 73 dodati nove stavove 6 i 7:

„Neposredna opasnost po život, iz stavova 2, 3 i 5 ovog člana, postoji naročito u slučaju upotrebe vatrenog oružja, opasnog oruđa ili drugog predmeta kojim se može ugroziti život“.

„Upotrebom vatrenog oružja smatra se i samo posezanje vatrenog oružja ili pokušaj da se ono posegne“.

OBRAZLOŽENJE

U pogledu uslova za upotrebu vatrenog oružja za koje se može reći da su objektivne prirode, kriterijum „u slučaju neposredne opasnosti po život (bilo kog lica, prim. HRA)" zakon bliže ne razrađuje, za razliku od pojma ugroženosti života policijskog službenika. Predloženim amandmanom daju se bliže odrednice za određenje ovog pojma tako što će se oni upodobiti jedan drugom, a u cilju pravne sigurnosti.

Predlog zakona u članovima 11, 13, 14 i 26 kvalitetno propisuje načela nužnosti, proporcionalnosti i selektivnosti u vršenju policijskih poslova i ovlašćenja. Ono što se javlja kao sporno je mogućnost upotrebe vatrenog oružja u slučaju sprečavanja bjekstva lica zatečenog u izvršenju krivičnog djela kao i sprečavanja bjekstva lica lišenog slobode, u kontekstu „neposredne opasnosti po život". Zakon u slučaju sprečavanja bjekstva traži postojanje neposredne opasnosti po život koja upotrebu vatrenog oružja čini legitimnim, pri čemu bliže ne određuje sadržinu ovog pojma. S druge strane, propisano je u članu 77, da se pod „neposrednim napadom kojim se ugrožava život policijskog službenika", smatra "upotreba vatrenog oružja radi odbijanja napada vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život, napad od strane dva ili više lica ili napad na mjestu i u vrijeme kada se ne može očekivati pomoć". Napadom vatrenim oružjem smatra se i samo "potezanje vatrenog oružja ili pokušaj da se ono potegne". Potezanjem se smatra pokret vatrenim oružjem radi njegovog donošenja ili stavljenja u položaj za upotrebu, a pokušajem se smatra pokret učinjen prema vatrenom oružju.

Dakle, zakon daje elemente koji pružaju dovoljan okvir za definisanje pojma "ugrožavanje života policijskog službenika", dok to ne radi u slučaju pojma „neposredne opasnosti po život", što može izazvati nedoumice u primjeni zakona, pa je potrebno iz razloga pravne sigurnosti zakonom propisati ove elemente.

AMANDMAN 10

Sprovođenje prikrivenih policijskih radnji

Član 83

Policijski službenik je ovlašten da u toku izvršavanja određenog policijskog posla u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak sprovode prikrivene policijske radnje, ako je očigledno da se drugim radnjama ne može ostvariti cilj policijskog posla.

Radnje iz stava 1 ovog člana, sprovode se samo na osnovu pisanog naloga ministra, uz obrazložen predlog direktora policije i saglasnost policijskog službenika.

Ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 2 ovog člana, prikrivene policijske radnje može sprovoditi i policijski službenik iz druge države, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Radi zaštite policijskog službenika i prikrivanja njegovog identiteta izrađuju se ili izdaju odgovarajući dokumenti.

Predlog amandmana

Predlaže se usaglašavanje ovog člana sa poglavljem 9. Krivičnog zakonika pod naslovom "Mjere tajnog nadzora".

Neopravdana je upotreba termina "prikrivene policijske radnje" s obzirom na to da su Zakonikom o krivičnom postupku sve takve zakonite radnje definisane pod terminom "**mjere tajnog nadzora**".

Posebno je zabrinjavajuće rješenje iz stava 2 da se ovakve mjere mogu sprovoditi na osnovu pisanog naloga ministra, kada je Zakonikom o krivičnom postupku izričito navedeno da ih policija može sprovoditi isključivo na osnovu odluke državnog tužioca, odnosno sudije za istragu (vidjeti čl. 159 ZKP, **Nadležnost za određivanje i trajanje mjera tajnog nadzora**). Prema tome, stav 2 treba zamijeniti tekstem: "Radnje iz stava 1 primjenjuju se u skladu sa zakonom o krivičnom postupku."

AMANDMAN 11

Član 101 Predloga Zdravstvena zaštita

Primarnu zdravstvenu zaštitu policijskih službenika vrši posebna organizaciona jedinica Ministarstva, u skladu sa zakonom.

U organizacionoj jedinici iz stava 1 ovog člana, mogu da se obavljaju poslovi pružanja stručne i tehničke pomoći policijskim službenicima u izvršavanju zadataka i poslova.

Radi ocjene zdravstvenog stanja za utvrđivanja posebne psihofizičke sposobnosti za zasnivanje radnog odnosa u zvanju policijskog službenika i utvrđivanja opšte zdravstvene i psihofizičke sposobnosti policijskog službenika za dalje obavljanje poslova, Ministarstvo može, uz saglasnost organa državne uprave za poslove zdravlja da obrazuje Komisiju.

Zdravstvenu zaštitu u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana ostvaruju i druga lica zaposlena u Ministarstvu.

Predlog amandmana

U članu 101, stavu 3 bisati riječ „može“, poslije riječi „zdravlja“, brisati riječ „da“, tako da stav 3 glasi: „Radi ocjene zdravstvenog stanja za utvrđivanja posebne psihofizičke sposobnosti za zasnivanje radnog odnosa u zvanju policijskog službenika i utvrđivanja opšte zdravstvene i psihofizičke sposobnosti policijskog službenika za dalje obavljanje poslova, Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave za poslove zdravlja obrazuje Komisiju.“

Poslije stava 3 dodati novi stav 4 koji glasi:

„Na obrazloženi predlog doktora primarne zdravstvene zaštite ili nadređenog lica policijski službenik je dužan u svrhu provjere njegove posebne psihičke i fizičke zdravstvene sposobnosti se podvrgne i vanrednom kontrolnom zdravstvenom pregledu“.

Stav 4 postaje stav 5.

OBRAZLOŽENJE

Predlaže se obavezno formiranje Komisije za utvrđivanje posebne psihofizičke sposobnosti, s jedne strane, i kontinuirana provjera psihofizičke sposobnosti policijskih

službenika, s druge. Provjera se smatra neophodnom s obzirom na policijska ovlaštenja. Na ovaj način se štite i građani od mogućih zloupotreba, a preventivno se štite i sami policijski službenici od rizika posla kojeg obavljaju. Neredovna psihofizička provjera, kojom je moguće utvrditi postojanje rizika od zloupotreba policijskih ovlaštenja neophodna je prevencija izvršenja krivičnih djela. Slično rješenje je sadržano u članu 19 hrvatskog Zakona o policiji. S tim u vezi predlažemo i uvođenje psihološke pomoći (vidjeti sljedeći predlog amandmana).

AMANDMAN 12

Predlog amandmana

Poslije člana 101, dodaje se novi član 101a „Psihološka pomoć“:

„Policijskom službeniku i drugom zaposlenom u Ministarstvu koji je u obavljanju policijskih poslova ili povodom obavljanja policijskih poslova, posredno ili neposredno učestvovao u traumatskom događaju ili drugoj visokostresnoj i kriznoj situaciji, omogućit će se psihološka pomoć, u skladu sa posebnim propisom.

Pravo na psihološku pomoć može se omogućiti i članovima porodica lica iz stava 1. ovog člana.

Policijski službenik koji odbije psihološku pomoć može se uputiti na vanredni kontrolni zdravstveni pregled.

Mjerila i način postupanja u pružanju psihološke pomoći utvrđuju se posebnim propisom iz stava 1 ovoga člana koji donosi ministar.”

OBRAZLOŽENJE

Zakonom je potrebno posebno predvidjeti psihološku podršku, odnosno zdravstvenu zaštitu policijskom službeniku i drugom licu koje je učestvovalo u traumatičnom događaju ili drugoj visokostresnoj kriznoj situaciji. Neosporno je da u slučaju određenih zdravstvenih problema koji mogu nastati iz ovakvih situacija trpi i njihova porodica, te im se na ovaj način obezbjeđuje i potrebna zdravstvena podrška. Pružanjem neophodne psihološke podrške, na pravi način se mogu sanirati eventualne zdravstvene posljedice koje na lice ostavljaju ovakvi stresni događaji, pa je lice u prilici da na profesionalan

način nastavi sa obavljanjem zadataka. Psihološka podrška je uobičajen servis za policije mnogih država svijeta (vidjeti i čl. 26 Zakona o policiji Republike Hrvatske).

AMANDMANI U VEZI DISCIPLINSKE ODGOVORNOSTI, DIO VII

AMANDMAN 13

Vrste povreda službene dužnosti

Član 104

Policijski službenik je disciplinski odgovoran za vršenje poslova.

Povrede službene dužnosti su lakše i teže.

Predlog amandmana

Predlaže se dopuna stava 1, tako što će se poslije riječi "poslova", brisati tačka i dodati riječi "u skladu s ovim zakonom i drugim propisima o državnim službenicima i namještenicima", tako da stav 1 glasi:

Policijski službenik je disciplinski odgovoran za vršenje poslova u skladu s ovim zakonom i drugim propisima o državnim službenicima i namještenicima.

Posle stava 1 predlaže se dodavanje stavova 2 i 3:

"Krivična ili prekršajna odgovornost ne isključuje disciplinsku odgovornost (ILI odgovornost za povredu službene dužnosti) ako djelo koje je predmet krivičnog ili prekršajnog postupka istovremeno predstavlja i povredu službene dužnosti."

"Oslobođenje od krivične ili prekršajne odgovornosti ne pretpostavlja oslobađanje i od disciplinske odgovornosti (ILI odgovornosti za povredu službene dužnosti) ako je počinjeno djelo propisano kao povreda službene dužnosti."

OBRAZLOŽENJE

Izuzetno je važno jasno propisati da policijski službenik može istovremeno odgovarati i krivično i disciplinski, te da utvrđivanje jedne, odnosno druge vrste odgovornosti ne isključuje onu drugu.

Predložena formulacija stava 1, kao i sporna formulacija iz člana 60 predloga, kako je gore navedeno, navode na pogrešan zaključak da odgovornost policijskog službenika za nezakonit rad može biti utvrđena samo u okviru službe. Naprotiv, na osnovu međunarodnih standarda, u slučaju prijave da je nezakonitom upotrebom sredstava prinude ili na drugi način službenik policije doveo do povrede prava na život ili do mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, obavezno je da nezavisnu istragu sprovede nezavisan i nepristrasan organ, koji nije povezan sa policijom, odnosno MUP-om, kao što je državno tužilaštvo, odnosno sud (videti presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetima *Gulec protiv Turske* i *Ogur protiv Turske, McCann i drugi protiv UK*, i sl. O ovom načelu vidjeti detaljnije i u izvještaju Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja (CPT) o posjeti Crnoj Gori u septembru 2008. godine).

U vezi predloženih amandmana, posebno imati u vidu razložni i sveobuhvatni član 93 Zakona o policiji Republike Hrvatske iz 2011. godine:

”Članak 93.

Policijski službenik odgovara za povredu službene dužnosti ako povjerene poslove i zadatke ne obavlja savjesno, stručno i u predviđenim rokovima, ako se ne pridržava Ustava, zakona, drugih propisa i pravila o ponašanju za vrijeme službe ili izvan službe kada šteti ugledu službe.

Policijski službenik odgovara za povrede službene dužnosti ako je povredu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Kaznena, odnosno prekršajna odgovornost ne isključuje odgovornost za povredu službene dužnosti ako djelo koje je predmet kaznenog ili prekršajnog postupka ujedno predstavlja i povredu službene dužnosti.

Oslobodjenje od kaznene, odnosno prekršajne odgovornosti ne pretpostavlja oslobađanje od odgovornosti i za povredu službene dužnosti ako je počinjeno djelo propisano kao povreda službene dužnosti.”

AMANDMAN 14

Član 106 Predloga **Teže povrede službene dužnosti**

Pored povreda službene dužnosti utvrđenih propisima o državnim službenicima i namještenicima, teže povrede službene dužnosti su:

- 1) davanje podataka neovlašćenim licima;
- 2) nepravilno ili nenamjensko korišćenje i raspolaganje povjerenim sredstvima;
- 3) preduzimanje ili nepreduzimanje bilo koje radnje kojom se onemogućava ili otežava funkcionisanje službe;
- 4) ponašanje u službi ili van službe suprotno Kodeksu policijske etike;
- 5) iznošenje neistinitih podataka o Ministarstvu;
- 6) odbijanje izvršenja službenog naređenja, neizvršavanje službenog naređenja ili omalovažavanje naređenja neposrednog rukovodioca ili lica koje rukovodi izvršenjem službenog zadatka, izdatog u vršenju ili povodom vršenja policijskih poslova;
- 7) samovoljno napuštanje radnog mjesta;
- 8) samovoljno napuštanje jedinice ili mjesta određenog za pripravnost;
- 9) izdavanje ili izvršavanje naređenja kojim se protivpravno ugrožava bezbjednost lica ili imovine;
- 10) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera za bezbjednost lica, imovine i povjerenih stvari;
- 11) svaka radnja, odnosno propuštanje radnje kojom se onemogućava, ometa ili otežava izvršavanje službenih zadataka;
- 12) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mjera i radnji od strane neposrednog rukovodioca ili odgovornog policijskog službenika u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi sa podnijetom pritužbom ili prigovorom građanina na postupanje policijskog službenika;
- 13) ponašanje koje narušava odnose među službenicima, odnosno namještenicima;
- 14) gubljenje ili oštećenje oružja, tehnike, opreme ili sredstava sa kojima je policijski službenik zadužen ili ih koristi u obavljanju službenih zadataka;
- 15) nepreduzimanje mjera ili nepružanje pomoći, u okviru svojih službenih obaveza, drugim državnim organima;
- 16) protivpravno pribavljanje lične ili imovinske koristi za sebe ili drugog u vezi sa službom;
- 17) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću;
- 18) izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično djelo;
- 19) prikrivanje izvršenja teže povrede službenih dužnosti od strane neposrednog rukovodioca;
- 20) nepostupanje po usmenom ili pisanom zahtjevu policijskog službenika ovlašćenog za vršenje unutrašnje kontrole policije ili onemogućavanje ili ometanje obavljanja poslova unutrašnje kontrole policije;
- 21) svaki vid korupcije.

Za povrede službene dužnosti iz stava 1 ovog člana, mogu se izreći disciplinske mjere:

- 1) novčana kazna u iznosu od 30% mjesečne zarade isplaćene za mjesec u kojem je počinjena povreda službene dužnosti, za period od jednog do šest mjeseci;
- 2) nemogućnost sticanja zvanja u trajanju od dvije do četiri godine;
- 3) prestanak radnog odnosa.

Disciplinske mjere za teže povrede službene dužnosti izriče ministar.

Protiv rješenja o izrečenoj disciplinskoj mjeri iz stava 2 ovog člana, može se izjaviti žalba Komisiji za žalbe u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Predlog amandmana

Predlaže se dopuna:

- tačke 3 riječima "**bez opravdanog razloga**", tako da tačka 3 glasi: "preduzimanje ili nepreduzimanje bilo koje radnje kojom se onemogućava ili otežava funkcionisanje službe bez opravdanog razloga";

- tačke 6 na isti način, tako da glasi: "odbijanje izvršenja službenog naređenja, neizvršavanje službenog naređenja ili omalovažavanje naređenja neposrednog rukovodioca ili lica koje rukovodi izvršenjem službenog zadatka, izdatog u vršenju ili povodom vršenja policijskih poslova **bez opravdanog razloga.**"

- Iako je **prekoračenje službenih ovlašćenja** kao disciplinski prestup predviđen Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, smatramo da bi bilo korisno da se ono uvrsti i u ovaj zakon, tim prije što i neke druge povrede radne dužnosti predviđene navedenim zakonom takođe ponavljaju.

OBRAZLOŽENJE

U pogledu predložene dopune tački 3 i 6 ističemo da je neophodno imati u vidu da će u nekim slučajevima biti opravdano odbiti izvršenje službenog naređenja, na primjer onda kada bi se izvršenjem tog naređenja izvršilo krivično djelo (vidi čl. 63, st. 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima). U prilog ovog predloga, vidjeti i Zakon o policiji Republike Hrvatske, član 96, stav, koji kao težu povredu radne dužnosti predviđa: "odbijanje izvršenja zadaće ako za to ne postoje opravdani razlozi".

Prekoračenje službenih ovlaštenja, među koje spada i nezakonita upotreba sredstava prinude mora biti sankcionisana i kao povreda radne dužnosti, kao i, u slučaju da ispunjava obilježja krivičnog djela, u krivičnom postupku. Imajući u vidu specifičnost ovog vida prekoračenja ovlaštenja u pogledu primjene sredstava prinude kao načina kršenja apsolutnog ljudskog prava na zabranu mučenja i drugog vida nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, ne bi bilo na odmet pomenuti i taj oblik teže povrede službene dužnosti pored Zakona o državnim službenicima i namještenicima i u ovom zakonu.

AMANDMAN 15

Prestanak radnog odnosa po sili zakona

Član 109

Pored slučajeva prestanka radnog odnosa propisanih opštim propisima i državnim službenicima i namještenicima i opštim propisima o radu, policijskom službeniku prestaje radni odnos, ako je:

- 1) prilikom zapošljavanja ili u toku rada utvrđeno da je dao lažne podatke o ispunjavanju uslova iz člana 86 ovog zakona;
- 2) pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, osim za krivična djela koja se odnose na bezbjednost saobraćaja, danom dostavljanja pravosnažne presude;
- 3) izrečeno pet disciplinskih mjera za lakše povrede službene dužnosti u periodu od dvije godine, odnosno dvije disciplinske mjere za teže povrede službene dužnosti u periodu od jedne godine.

Predlog amandmana i obrazloženje

Predlaže se dopuna tačke 2, člana 109, tako što će se posle riječi "saobraćaja" dodati riječi: "pod uslovom da za to krivično djelo nije osuđen na безусловnu kaznu zatvora", a poželjno je i dalje preciziranje po uzoru na Zakon o policiji RH, član 120, stav 2:

"Iznimno od stavka 1. točke 2. ovoga članka, policijskom službeniku neće prestati služba po sili zakona iako je kažnjen za kazneno djelo za koje se progon poduzima po službenoj dužnosti ako je kazneno djelo počinio s nehajnim oblikom krivnje, u prekoračenju nužne obrane ili u krajnjoj nuždi, i to ako je kazneno djelo počinjeno prilikom primjene policijskih ovlasti ili za kazneno djelo koje se odnosi na sigurnost prometa pod uvjetom

da za to kazneno djelo nije osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora – danom pravomoćnosti presude.”